נִתְיַבֵּשׁ בְּפֶסַח, (כא) אָסוּר לְהַשְׁהוֹתוֹ: ה (כב) [ז]הַטַּל, מַחְמִיץ. (כג) * וְכֵן [ח]מֵי רַגְלַיִם (כד) [ט]וּמֵי הַפֶּה וְהַחֹטֶם וְהָעַיִן וְהָאֹזֶן. (כה) [א](אֲבָל דָּם) (רבינו ירוחם (נתיב ה ח"ה)) (יג) (כו) וְחָלָב (כז) * וְזֵעַת אָדָם

ז יְרוּשַׁלְמִי (פ"ג ה"א). ח רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ה ח"ה) וָאֲרָחוֹת חַיִּים (הל' חמץ ומצה אות נח). ט שָׁם בָּאֲרָחוֹת חַיִּים.

בְּאֵר הֵיטֵב

הַמְשֻׁמָּר. וְהַקֶּמַח שֶׁרִקְּדוּ בְּאוֹתוֹ נָפָה שֶׁרִקְּדוּ הַקֶּמַח הַסָּפֵק, אֵין לְהַחְמִיר בּוֹ וּמֻתָּר בְּכָל דָּבָר, עַיֵּן שָׁם. וְהַטַּ"ז (סק"ד) כָּתַב דַּאֲפִלּוּ בְּנָפְלוּ מַיִם עָלָיו וְנִתְיַבֵּשׁ, אִם מַכִּיר הַמָּקוֹם שֶׁנִּתְלַחְלַח יִקָּחֶנּוּ וִירַקֵּד הַשְּׁאָר, וְכָל שֶׁכֵּן בִּנְשִׁיכַת עַכְבָּרִים שֶׁיִּקַּח סְבִיב הַמָּקוֹם הַנָּשׁוּךְ וְהַשְּׁאָר יְרַקְּדֶנּוּ וְיֹאכְלֶנּוּ בְּפֶסַח, עַיֵּן שָׁם. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) כָּתַב וְלִי נִרְאֶה דִּבְעַכְבָּרִים יֵשׁ לְהַחְמִיר יוֹתֵר, דְּהָנֵי עַכְבְּרֵי רַשִּׁיעֵי נִינְהוּ וְהוֹלְכִין בְּכָל הַשֵּׁק וְאוֹכְלִים, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמֻּנָּח בְּחָבִית דְּאָז בְּוַדַּאי הוֹלֶכֶת בְּכָל הַקֶּמַח וְלָכֵן הֶחֱמִירוּ הַגְּאוֹנִים, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן כָּתַב בְּמַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סי' תנג סק"א) לְהַחְמִיר מֵהַאי טַעְמָא. וְהַחָק יַעֲקֹב (ס"ק יב) הִסְכִּים כַּטַּ"ז דְּיֵשׁ לְהַתִּיר לִקְשֹׁר מָקוֹם הַנָּשׁוּךְ וּלְהַתִּיר הַשְּׁאָר בְּכָל עִנְיָן עַל יְדֵי רִקּוּד. וְדַוְקָא כְּשֶׁאֵין רוֹאִין שׁוּם לַחְלוּחִית בַּמָּקוֹם הַנָּשׁוּךְ, אֲבָל אִם רוֹאִין שׁוּם לַחְלוּחִית בַּמָּקוֹם הַנָּשׁוּךְ יֵשׁ לִתְלוֹת בְּדָבָר הַמָּצוּי אוּלַי הִשְׁתִּינוּ הָעַכְבָּרִים עַל הַקֶּמַח, וְעַיֵּן סָעִיף ה': **ה (יג) וְחָלָב.** הוּא הַדִּין חֵלֶב בְּצֵירֵ"י אֲפִלּוּ רוֹתֵחַ וְצָלוּל וְכָל שֶׁכֵּן נִקְרָשׁ. שְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"ז). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תס"ב (סק"י) מִדִּין

בֵּאוּר הֲלָכָה

ה * וְכֵן מֵי רַגְלַיִם. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כג). **הִנֵּה בַּמִּשְׁנָה** דְּמַכְשִׁירִין פֶּרֶק ו' (מ"ה) **אִיתָא, 'וּמֵי רַגְלַיִם בֵּין גְּדוֹלִים וּבֵין קְטַנִּים', וּפֵרֵשׁ הָרַ"שׁ וְהָרַבֵּנוּ עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא, בֵּין גְּדוֹלִים, מַשְׁקִין הַיּוֹצֵא מִפִּי הַטַּבַּעַת. וְהִנֵּה לִכְאוֹרָה הוּא סְתִירָה לְמַה דְּקַיְּימָא לָן דְּצוֹאַת תַּרְנְגוֹלִים וְגֶלְלֵי בְּהֵמָה אֵינוֹ מַחְמִיץ, וּלְכָךְ פּוֹסֵק הַטּוּר דְּשַׁק שֶׁל קֶמַח שֶׁיָּשְׁבוּ עָלָיו תַּרְנְגוֹלִים וְנִתְלַחְלַח מִצּוֹאָתָם אֵינוֹ נַעֲשָׂה חָמֵץ הַקֶּמַח הַלַּח שָׁם** [עַיֵּן בְּבַ"ח (ס"ב) וְטַ"ז (סק"ד)]. **וּמָצָאתִי בָּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק"י) **שֶׁמְּתָרֵץ דְּהָתָם מַיְּירֵי בְּצוֹאָה עָבָה, וְנִרְאֶה שֶׁאֵין הַכַּוָּנָה שֶׁהִיא עָבָה מַמָּשׁ דְּאֵיךְ נִתְלַחְלַח הַקֶּמַח שֶׁבַּשַּׁק וְנַעֲשָׂה בָּצֵק עַל יְדֵי שֶׁהִטִּילוּ עָלָיו הַתַּרְנְגוֹלִים צוֹאָה מִלְמַעְלָה, אֶלָּא שֶׁאֵינָהּ רַכָּה גְּמוּרָה דְּאִי הָיְתָה רַכָּה גְּמוּרָה הָיְתָה חֲשׁוּבָה כְּמַשְׁקִין הַיּוֹצֵא מִפִּי הַטַּבַּעַת [וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים** (א"א סק"י), **וְהַנִּרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי כָּתַבְתִּי, וְאוּלַי דְּגַם כַּוָּנָתוֹ הוּא כְּשֶׁיֵּשׁ בּוֹ לַחְלוּחִית רַב. וּבַחַיֵּי אָדָם** (כללַ קכו סי"א) **רָאִיתִי שֶׁכָּתַב לְעִנְיַן צוֹאָה רַכָּה שְׁנֵי דֵּעוֹת, יֵשׁ אוֹמְרִים דְּדִינוֹ כְּמֵי פֵּרוֹת וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵינוֹ מַחְמִיץ כְּלָל.** וְהִנֵּה הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַשֵּׁנִי פָּשׁוּט דְּהוּא דַּעַת הַפּוֹסְקִים דְּסָתְמוּ דְּצוֹאָה אֵינוֹ מַחְמִיץ וְלֹא חִלְּקוּ בֵּין עָבָה לְרַכָּה, אֲבָל הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הָרִאשׁוֹן אֵינִי יוֹדֵעַ מִי הוּא, דְּהַמְחַלֵּק בֵּין עָבָה לְרַכָּה הוּא רַק הָאֵלִיָּה רַבָּה וְדַעְתּוֹ הֲלֹא נוֹטָה דְּרַכָּה הוּא כְּמֵי רַגְלַיִם דְּמַחְמִיץ]. **וְאוּלָם בְּעִקַּר הָעִנְיָן אֲפִלּוּ הָיְתָה רַכָּה כַּמַּיִם מַמָּשׁ אֲנִי מְפַקְפֵּק מְאֹד,** דְּהִנֵּה יָדוּעַ מַה שֶּׁהִקְשָׁה שָׁם הַתּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב עַל פֵּרוּשׁ הָרַ"שׁ, דְּהָא תְּנַן בְּסֵיפָא (מ"ז) דְּהַשּׁוֹתָה מֵי טְבֶרְיָא אַף עַל פִּי שֶׁיּוֹצְאִין נְקִיִּים מִכָּל מָקוֹם אֵינָן חֲשׁוּבִין שׁוּב מַשְׁקֶה הוֹאִיל שֶׁיָּצְאוּ דֶּרֶךְ פִּי הַטַּבַּעַת, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁנִּדְחַק מְאֹד בְּתֵרוּצוֹ וְהָרְאָיָה שֶׁהֵבִיא שָׁם לִסְבָרָתוֹ אֵינוֹ מוּכַחַת כְּלָל עַיֵּן שָׁם. וְלוּלֵא פֵּרוּשׁ הָרַ"שׁ וְהָרַבֵּנוּ עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא הָיָה נִרְאֶה לִי פָּשׁוּט דְּהַכַּוָּנָה בֵּין שֶׁהַמֵּי רַגְלַיִם הוּא שֶׁל אָדָם גָּדוֹל וּבֵין שֶׁהוּא שֶׁל קָטָן כֵּיוָן דְּהוּא בֶּן קַיְּימָא, וּלְאַפּוּקֵי אִם הוּא רַק בֶּן שְׁמוֹנָה חֳדָשִׁים כִּדְקָתָנֵי בַּמִּשְׁנָה שֶׁאַחֲרֶיהָ (שם), עַיֵּן שָׁם. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בָּרַמְבַּ"ם פֶּרֶק י' מֵהִלְכוֹת טֻמְאַת אֳכָלִין (ה"ב) שֶׁמַּעְתִּיק דִּין הַמִּשְׁנָה וְנִרְאֶה פַּשְׁטִיּוּת דְּבָרָיו שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ כִּדְבָרֵינוּ [וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת חוּט הַשָּׁנִי סִימָן (ל') [כ"ט] שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ אֶת דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם גַּם כֵּן כִּדְבָרֵינוּ], וְכֵן בָּאֵלִיָּהוּ רַבָּא עַל סֵדֶר טְהָרוֹת (על משנה ה) הַמְיַחֵס לְהַגְּרָ"א מְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָא כִּדְבָרֵינוּ, וּפָשׁוּט שֶׁנָּטוּ מִפֵּרוּשׁ הָרַ"שׁ מִפְּנֵי קֻשְׁיַת הַתּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב. וְהִנֵּה לְפִי זֶה אֲפִלּוּ רַכָּה כַּמַּיִם מַמָּשׁ גַּם כֵּן דִּינָהּ כְּצוֹאָה לְעִנְיָן זֶה, וּבִתְשׁוּבַת חוּט הַשָּׁנִי הַנַּ"ל מְצַדֵּד לוֹמַר דַּאֲפִלּוּ לְפֵרוּשׁ הָרַ"שׁ וְהָרַבֵּנוּ עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא, אֵין הַכַּוָּנָה בַּמִּשְׁנָה עַל צוֹאָה רַכָּה כַּמַּיִם שֶׁיְּהֵא דִּינָהּ כְּמֵי רַגְלַיִם לְעִנְיַן הֶכְשֵׁר, דְּהַשּׁוֹתָה מֵי טְבֶרְיָא יוֹכִיחַ, אֶלָּא עַל מֵי רַגְלַיִם מַמָּשׁ שֶׁמִּפְּנֵי אֵיזֶה חֹלִי יוֹצְאִים דֶּרֶךְ מְקוֹם גְּדוֹלִים דְּהַיְינוּ דֶּרֶךְ פִּי הַטַּבַּעַת. וּלְפִי דְּבָרָיו אֵין לָנוּ עַתָּה שׁוּם דֵּעָה עַל צוֹאָה רַכָּה כַּמַּיִם שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה כְּמֵי רַגְלַיִם לְעִנְיַן הֶכְשֵׁר וּמִמֵּילָא הוּא הַדִּין לְעִנְיַן חִמּוּץ. אוּלָם כָּל זֶה כָּתַבְנוּ לְפִי דַּעַת הַפּוֹסְקִים דִּמְשַׁוִּינַן עִנְיַן חִמּוּץ לְעִנְיַן הֶכְשֵׁר דְּמַה דִּלְעִנְיַן הֶכְשֵׁר יִקָּרֵא תּוֹלְדוֹת הַמַּיִם גַּם לְעִנְיַן חִמּוּץ הוּא כְּמַיִם, וּמַה דְּלָא חָשֵׁיב שָׁם תּוֹלְדוֹת הַמַּיִם גַּם לְעִנְיַן חִמּוּץ לֹא יִקָּרֵא מַיִם, אֲבָל יֵשׁ מִן הָאַחֲרוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּזֶה אֵינוֹ הֶכְרֵחַ וּלְכָךְ סְבִירָא לְהוּ דְּמֵי רַגְלַיִם שֶׁל בְּהֵמָה וְכֶלֶב וְעַכְבָּרִים מַחְמִיץ, אַף עַל גַּב דִּלְעִנְיַן הֶכְשֵׁר אִיתָא בַּתּוֹסֶפְתָּא (מכשירין פ"ג מ"ח) דְּמֵי רַגְלֵי בְּהֵמָה אֵינוֹ מַכְשִׁיר [עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"י)], **וְעַל כָּל פָּנִים בְּהִצְטָרֵף עוֹד אֵיזֶה סָפֵק בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהָקֵל כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי:**

* **וְזֵעַת אָדָם.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כז) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן צוֹאָה שֶׁל תַּרְנְגוֹלִים, **וְכָתַב בַּסֵּפֶר מַאֲמַר מָרְדְּכַי** סָעִיף קָטָן ד' **שֶׁהוֹרָה לְאֶחָד שֶׁקָּנָה שַׁק שֶׁל חִטִּים וְנִמְצָא**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מַיְּירֵי דְּיָדְעִינַן שֶׁנִּתְלַחְלַח הַשַּׁק מִמַּיִם, אֲבָל אִם סָפֵק שֶׁמָּא לִחְלוּחוֹ הוּא (נב) מִמֵּי פֵּרוֹת יֵשׁ לְהָקֵל לְאָכְלוֹ בְּפֶסַח עַל יְדֵי רִקּוּד אַף אִם נִתְיַבֵּשׁ בְּתוֹךְ הַפֶּסַח, דְּהָוֵי סְפֵק סְפֵקָא שֶׁמָּא נִתְלַחְלַח (נג) מִמֵּי פֵּרוֹת וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר מִדְּבָרִים הַמַּחְמִיצִין שֶׁמָּא לֹא נִתְעָרֵב כְּלוּם בְּהַקֶּמַח מִלַּחְלוּחִית שֶׁנִּתְיַבֵּשׁ. וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֶפְשָׁר (נד) לוֹ בְּקַל לִמְצֹא קֶמַח אַחֵר לְפֶסַח, (נה) אֵין כְּדַאי לְכַתְּחִלָּה לִסְמֹךְ עַל סְפֵק סְפֵקָא לְאָכְלוֹ בְּפֶסַח אֶלָּא יַצְנִיעֶנּוּ לְאַחַר הַפֶּסַח. (נו) וְהוּא הַדִּין אִם נִתְלַחְלַח בְּאֵיזֶה דָּבָר (נז) שֶׁיֵּשׁ דֵּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִים אִם הוּא בִּכְלָל מֵי פֵּרוֹת אוֹ מַיִם, גַּם כֵּן מֻתָּר עַל יְדֵי רִקּוּד: **(כא) אָסוּר לְהַשְׁהוֹתוֹ.** וְלֹא כָּתַב (נח) שֶׁיִּזְרְקֶנּוּ לַחוּץ, דְּהוּא אָזֵיל לְשִׁיטָתוֹ לְקַמָּן בְּסִימָן תס"ז סָעִיף י' עַיֵּן שָׁם, וּלְדִידֵיהּ יָכוֹל לִמְכֹּר לְעַכּוּ"ם חוּץ מִדְּמֵי אִסּוּר שֶׁבּוֹ, אֲבָל לְדַעַת הָרַמָ"א שָׁם דְּנוֹהֲגִין לִשְׂרֹף הַכֹּל, הוּא הַדִּין בָּזֶה. וְדַע דִּלְפִי מַה שֶּׁהִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּבִמְקוֹם הֶפְסֵד גָּדוֹל יוּכַל לִסְמֹךְ עַל דַּעַת הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף י' וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן תמ"ז בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ג', יָכוֹל לִמְכֹּר כָּל הַשַּׁק לְעַכּוּ"ם חוּץ מִמְּעַט הַקֶּמַח הַמְחֻמָּץ שֶׁבּוֹ. וּפָשׁוּט דְּהוּא (נט) בְּיֵשׁ עַכּוּ"ם לְפָנָיו: **ה (כב) הַטַּל וְכוּ'.** כָּל הָנֵי דְּמַחְמִיצִין (ס) הַיְנוּ אִם שָׁהָה בְּלֹא עֵסֶק, שִׁעוּר חִמּוּץ, דְּלָא גָּרַע מִמַּיִם דְּעַל יְדֵי הִתְעַסְּקוּת אֵינוֹ בָּא לִידֵי חִמּוּץ: **(כג) וְכֵן מֵי רַגְלַיִם.** [ב]הַיְנוּ דְּאָדָם (סא) בֵּין שֶׁהוּא גָּדוֹל בֵּין שֶׁהוּא קָטָן, אֲבָל דִּבְהֵמָה וּשְׁאָר בַּעֲלֵי חַיִּים (סב) יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִים אִם מַחְמִיץ: **(כד) וּמֵי הַפֶּה וְהַחֹטֶם וְכוּ'.** בֵּין שֶׁל אָדָם (סג) בֵּין שֶׁל שְׁאָר בַּעֲלֵי חַיִּים, וְהַטַּעַם בְּכָל זֶה דְּכָל אֵלּוּ הֵם תּוֹלֶדֶת הַמַּיִם וְהָווּ כְּמַיִם: **(כה) אֲבָל דָּם.** וְהוּא הַדִּין דְּמֵי הַמָּרָה (סד) גַּם כֵּן אֵין מַחְמִיצִין דְּהָווּ כְּדָם וְלֵחָה סְרוּחָה, וְאִם כֵּן מֻתָּר לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ עִסָּה לִרְפוּאָה: **(כו) וְחָלָב.** בְּקָמַ"ץ. (סה) וְהוּא הַדִּין חֵלֶב בְּצֵירֵ"י [וְכֵן שֻׁמָּן] אֲפִלּוּ רוֹתֵחַ וְצָלוּל וְכָל שֶׁכֵּן נִקְרָשׁ, וְהַטַּעַם בְּכָל זֶה דְּאֵינוֹ אֶלָּא כְּמֵי פֵּרוֹת וְאֵין מַחְמִיצִין, (סו) וְאַף עַל גַּב דְּחֵלֶב וְדָם בְּלָאו הָכִי אֲסוּרִין, מִכָּל מָקוֹם בָּטֵל בְּשִׁשִּׁים מַה שֶּׁאֵין כֵּן חָמֵץ בְּפֶסַח שֶׁהוּא בְּמַשֶּׁהוּ: **(כז) וְזֵעַת אָדָם.** וְזֵעַת בְּהֵמָה עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תנ"ג סָעִיף ז' וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (ס"ק לד). וְצוֹאָה בֵּין דְּאָדָם (סז) בֵּין דִּשְׁאָר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נב) וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל (מ"ב סק"ח) **דְּהָעִקָּר כְּדַעַת הַמְחַבֵּר דְּזֵעַת הַחוֹמָה אֵינוֹ כְּמַיִם וְהוּא בִּכְלַל מֵי פֵּרוֹת, מִסְתַּבְּרָא דְּהוּא הַדִּין אִם הַסָּפֵק שֶׁמָּא הוּא מִזֵּעַת הַחוֹמָה גַּם כֵּן נִכְנָס בִּכְלַל סָפֵק [וְרַק לְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק"ה) **שָׁם דְּסוֹבֵר כְּדַעַת הָאוֹסְרִין אֵין זֶה בִּכְלַל סָפֵק], וְעַל כָּל פָּנִים לְעִנְיַן לֶאֱפוֹת קֹדֶם פֶּסַח עַל יְדֵי רִקּוּד בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה: (נג) וְעַיֵּן בִּמְקוֹר חַיִּים** (ס"ק יב) **שֶׁאֵין לְהַתִּיר מִטַּעַם זֶה רַק לָלוּשׁ לְחוֹלָה וּלְזָקֵן,** דִּלְדִידְהוּ מֻתָּר אַחַר כָּךְ לָלוּשׁ בְּמֵי פֵּרוֹת לְבַד כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן תס"ב (ס"ד), דְּאִי עִם מַיִם וְלִשְׁאָר אֱינָשֵׁי הֲלֹא קַיְּימָא לָן דְּמֵי פֵּרוֹת עִם מַיִם מְמַהֲרִים לְהַחְמִיץ. **וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּאוֹת כ"ב אֵין דְּבָרָיו מֻכְרָחִין, וְאֶפְשָׁר דְּבָזֶה יֵשׁ לְהַחְמִיר יוֹתֵר מִשּׁוּם דְּשֶׁמָּא נִתְלַחְלַח מִמַּיִם גְּמוּרִים. וְאוּלָם לְעִנְיַן לֶאֱפוֹת קֹדֶם פֶּסַח, דְּהַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים מַתִּירִין עַל יְדֵי רִקּוּד אֲפִלּוּ בְּוַדַּאי נִתְלַחְלַח מִמַּיִם, יֵשׁ לְהַתִּיר גַּם בָּזֶה,** וְאַף דִּלְעִנְיַן חֲשָׁשׁ שֶׁמָּא הוּא מִמֵּי פֵּרוֹת וּמְמַהֵר לְהַחְמִיץ אֵין נַפְקָא מִינַּהּ בֵּין קֹדֶם פֶּסַח לְתוֹךְ הַפֶּסַח, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי פָּשׁוּט דְּאֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה מִטַּעַם דְּמֵי פֵּרוֹת הָוֵי מַשֶּׁהוּ וְגַם כְּבָר נִתְיַבֵּשׁ וְכַנַּ"ל בְּאוֹת כ"ב וְגַם שֶׁמָּא לֹא נִתְעָרֵב בּוֹ כְּלוּם, כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי: **(נד)** חֹק יַעֲקֹב (סק"י) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים בְּסִימָן תס"ז (ס"ב): **(נה)** רַמָּ"א שָׁם (ס"ב): **(נו)** חַיֵּי אָדָם (שם סי"ד): **(נז) כְּגוֹן בְּהַשְׁתָּנַת עַכְבָּרִים וְכַיּוֹצֵא בּוֹ** וּכְדִלְקַמֵּיהּ (ס"ק סב): **(נח)** וּבְכַוָּנָה שִׁנָּה הַמְחַבֵּר לְשׁוֹנוֹ מִמַּה שֶּׁהֵבִיא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה כתב ה"ר אליעזר) בְּשֵׁם הָרִ"י מִוִּוינָא [בֵּית מֵאִיר]: **(נט) דְּאִי לָאו הָכִי הֲלֹא אָסוּר לִשְׁהוֹתוֹ: ה (ס)** אַחֲרוֹנִים: **(סא)** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה וכן): **(סב)** דְּמִסְתִּימַת הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע דְּסָתַם כְּהָאָרְחוֹת חַיִּים (הל' חמץ ומצה אות נח) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ה ח"ה) דְּמַחְמִיץ, וְכֵן כָּתַב הָאֲגֻדָּה (סי' לח) וְהוּבָא בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"י). וְהַפְּרִי חָדָשׁ וְהַחֹק יַעֲקֹב (ס"ק יד) סְבִירָא לְהוּ כְּדַעַת הָרַ"מ (הו"ד במרדכי פרק ב' סי' תקסט) דְּאֵינוֹ מַחְמִיץ וּכְמַשְׁמָעוּת הַתּוֹסֶפְתָּא (מכשירין פ"ג ה"ח) וְהָרַמְבַּ"ם (טומאת אוכלין פ"י ה"ב) לְעִנְיַן הֶכְשֵׁר מִשּׁוּם דְּמֵי פֵּרוֹת הֵן. **וּמִכָּל מָקוֹם אִם נִרְאוּ הַחִטִּים מְבֻקָּעִים לְכֻלֵּי עָלְמָא חָיְישִׁינַן לְחִמּוּץ** עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה כתב המרדכי): **(סג)** לְבוּשׁ (ס"ד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(סד)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(סה)** אַחֲרוֹנִים: **(סו)** חֹק יַעֲקֹב (ס"ק יד): **(סז)** טוּר וּשְׁאָר פּוֹסְקִים:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו"ע הרב (ס"ב) כתב: אבל מי שרקק דם, אם מצצו בשיניו כדרך הרוקקים, הרי זה מחמיץ, לפי שאי אפשר לו בלא צחצוחי רוק.

ב] ובשו"ע הרב (ס"א) פסק, שדינם כמי פירות שאין מחמיצים, ואם נתערב בהם מים ממהרים להחמיץ.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(כח) אֵינוֹ מַחְמִיץ (טור): ו יקֶמַח שֶׁנָּפַל עָלָיו דֶּלֶף אֲפִלּוּ כָּל הַיּוֹם, (כט) אֵינוֹ בָּא לִידֵי חִמּוּץ, כוְהוּא (ל) שֶׁיִּהְיֶה הַדֶּלֶף טוֹרֵד בְּלִי הֶפְסֵק, (לא) לוְיֹאפֶנּוּ מִיָּד לִכְשֶׁיִּפָּסֵק. (לב) וְאִם הוּא מְסֻפָּק אִם הַדֶּלֶף טוֹרֵד אִם לָאו, (לג) אָסוּר:

י בְּרַיְיתָא שָׁם ל״ט (ע״ב). כ שָׁם בַּגְּמָרָא. ל הָרֹא״ש שָׁם (פרק ב סי׳ כא).

א לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ה׳ (ה״ט) מַעֲבָדָא דְּהַהוּא אַרְבָּא דְּטָבְעָה וְכוּ׳ פְּסָחִים מ׳ (ע״ב) וּכְפִי גִּרְסָתוֹ שָׁם בַּגְּמָרָא.

תסז דִּין חִטִּים שֶׁנָּפַל עֲלֵיהֶם מַיִם וְתַבְשִׁיל שֶׁנִּמְצָא לְתוֹכוֹ חִטָּה. וּבוֹ ט״ז סְעִיפִים:

א (א) אדָּגָן שֶׁנִּטְבַּע (א׳) [א] בַּנָּהָר אוֹ שֶׁנָּפַל עָלָיו מַיִם, כְּשֵׁם שֶׁאָסוּר לְאָכְלוֹ כָּךְ אָסוּר

בְּאֵר הֵיטֵב

הַשֻּׁמָּן. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וְהוּא הַדִּין דְּמֵי מָרָה גַּם כֵּן אֵינוֹ מַחְמִיץ [דְּאֵינָהּ אֶלָּא לֵחָה וְדָם]. וְאִם כֵּן מֻתָּר לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ עִסָּה לִרְפוּאָה. וְכָתַב הַפְּרִי חָדָשׁ וְהוּא הַדִּין לְמֵי חָלָב דְּאֵינוֹ מַחְמִיץ. וּבַהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן רי״א כָּתַב דְּהַקּוֹם מַחְמִיץ, עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן בִּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם). צוֹאַת הַתַּרְנְגוֹלִים אֵינוֹ מַחְמִיץ. טוּר. וְהוּא הַדִּין חִטִּין שֶׁבְּגָלְלֵי בְּהֵמָה. רוֹקֵחַ (סי׳ רצ). וּבְצוֹאַת אָדָם מַחְמִיר בַּחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יד), עַיֵּן שָׁם. וּפְשׁוּט דְּכָל הָנֵי שֶׁכָּתַב הַטּוּר וְהַמְחַבֵּר כָּאן דְּמַחְמִיצִין הַיְינוּ אִם שָׁהָה בְּלִי עֵסֶק שִׁעוּר חִמּוּץ, דְּלֹא גָּרְעוּ מִמַּיִם דְּעַל יְדֵי הַהִתְעַסְּקוּת אֵינוֹ בָּא לִידֵי חִמּוּץ:

א (א׳) בַּנָּהָר. בַּטּוּר כָּתַב וְאֵין הֶחָמֵץ נִכָּר בָּהֶם. מַשְׁמַע דְּאִם הֶחָמֵץ נִכָּר מֻתָּר לִמְכֹּר דְּהָא הַקּוֹנֶה יִרְאֶה וְלֹא יִקְנֶה. ט״ז (סק״א) וּמָגֵן אַבְרָהָם (רישׁ הסימן). אֲבָל הָרַ״ן (יב: ד״ה הדר)

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] בַּנָּהָר. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בְּשׁוּ״ת מַהֲרִי״ט צַהֲלוֹן סִימָן ס״ה שֶׁעָמַד אַרְגָּז מָלֵא חִטִּים וְהֶעֱבִירוּ קְעָרָה מַיִם מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְנָפְלוּ הַמַּיִם עַל הָאַרְגָּז וְהָיָה קֹדֶם פֶּסַח, כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיָה רַק קְעָרָה אַחַת שֶׁאֵין בָּהּ כַּשִּׁעוּר לְהַשְׁרוֹת אֲפִלּוּ עֲשִׂירִית הַחִטִּים וְהַם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בַּעֲלֵי חַיִּים אֵינוֹ מַחְמִיץ, וּלְפִיכָךְ אִם נִתְלַחְלַח שַׂק שֶׁל קֶמַח בְּצוֹאָה, מְרַקֵּד הַקֶּמַח וְהַבָּצֵק הַנִּמְצָא שָׁם יִזְרְקֶנּוּ לַחוּץ וְהַשְּׁאָר מֻתָּר. וְדַוְקָא בְּצוֹאָה, אֲבָל בְּמַיִם הַיּוֹצֵא (פס) מִפִּי הַטַּבַּעַת וְכֵן בְּצוֹאָה (פט) שֶׁהִיא רַכָּה מְאֹד יֵשׁ אוֹמְרִים דְּדִינוֹ כְּמֵי רַגְלַיִם הַנַּ״ל. כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּחִטִּים הַנִּמְצָאִים בְּגָלְלֵי בְּהֵמָה (ע) אֲפִלּוּ הֵם מְרֻכָּכִים, לֹא אָמְרִינַן שֶׁנִּתְחַמְּצוּ עַל יְדֵי הַלַּחוּת הַנִּמְצָא שָׁם (עא) דִּגְלָלִים אֵינוֹ מַחְמִיץ וְכַנַּ״ל: (כח) אֵינוֹ מַחְמִיץ. הִנֵּה הֵם שָׁוִים כֻּלָּם לָזֶה שֶׁאֵינוֹ מַחְמִיץ כְּשֶׁהוּא לְבַדּוֹ, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ חִלּוּק בֵּינֵיהֶן (עב) דְּחָלָב [וְכֵן חֵלֶב וְשֻׁמָּן (עג) וְדָם] דִּינוֹ כְּמֵי פֵּרוֹת לְכֻלֵּי עָלְמָא, וְעִם מַיִם מְמַהֵר לְהַחְמִיץ וְדִינוֹ כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן תס״ב סָעִיף ב׳ עַיֵּן שָׁם, אֲבָל (עד) זַעַת אָדָם וְכֵן (עה) צוֹאָה שֶׁל כָּל בַּעֲלֵי חַיִּים (עו) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים סוֹבְרִים דְּאֵינוֹ מַחְמִיץ כְּלָל, (עז) א]וְיֵשׁ שֶׁמַּחְמִירִין גַּם בָּזֶה: ו (כט) אֵינוֹ בָּא וְכוּ׳. שֶׁטִּרְדַּת הַדֶּלֶף מוֹנֵעַ מִלְּהַחְמִיץ אֶת הַקֶּמַח הַשָּׁרוּי בְּמֵי הַדֶּלֶף, (עח) וַאֲפִלּוּ אִם מִתְפַּשֵּׁט הַלַּחוּת יוֹתֵר מִמָּקוֹם שֶׁהַדֶּלֶף מַכֶּה שָׁם, מִכָּל מָקוֹם עַל יְדֵי טֵרוּד הַדֶּלֶף שֶׁמַּכֶּה בְּכֹחַ וּמַבְלִיעַ טִפָּה אַחַר טִפָּה אֵינוֹ מֵנִיחַ לְהַחְמִיץ כָּל סְבִיבָיו: (ל) שֶׁיִּהְיֶה הַדֶּלֶף טוֹרֵד וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיִּהְיוּ הַטִּפּוֹת יוֹרְדוֹת רְצוּפוֹת זוֹ אַחַר זוֹ כָּל הַיּוֹם, (עט) דְּאִי לָאו הָכִי יִצְטָרְפוּ הַשְּׁהִיּוֹת שֶׁבֵּין טִפָּה לְטִפָּה לְשִׁעוּר מִיל וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תנ״ט סָעִיף ב׳ בַּהַגָּ״הּ. (פ) וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּפָרְשִׁין הַטַּעַם דִּכְשֶׁאֵינָם יוֹרְדוֹת רְצוּפוֹת אֵין בְּכֹחָם לִמְנֹעַ הַחִמּוּץ: (לא) וְיֹאפֶנּוּ מִיָּד לִכְשֶׁיִּפָּסֵק. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא יַנִּיחַ הַקֶּמַח שֶׁנִּתְלַחְלַח בְּמַיִם בְּלִי עֵסֶק אֶלָּא יָלוּשׁ וְיֹאפֶה מִיָּד וְכַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן תנ״ט סָעִיף ב׳, (פא) וְזֶהוּ לְכַתְּחִלָּה אֲבָל דִּיעֲבַד אֵין אָסוּר אֶלָּא כְּשֶׁנִּשְׁתַּהָה שִׁעוּר מִיל אַחַר שֶׁהִפְסִיק הַדֶּלֶף: (לב) וְאִם הוּא מְסֻפָּק. דִּסְפֵקָא (פג) דְּאוֹרַיְתָא הוּא (פג) וַאֲפִלּוּ לְהַשְׁהוֹתוֹ אָסוּר. וְדַע דְּהוּא הַדִּין (פד) בְּדָגָן גַּם כֵּן דִּינָא הָכִי, דְּאִם הַדֶּלֶף טוֹרֵד עָלָיו טִיף אַחַר טִיף אֲפִלּוּ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ אֵינוֹ בָּא לִידֵי חִמּוּץ, וְאִם אֵינוֹ יוֹרֵד טִיף אַחַר טִיף נֶחְמָצִין עַל יְדֵי הַמַּיִם, וְאַף כְּשֶׁיּוֹרֵד עָלָיו טִיף אַחַר טִיף מִיָּד שֶׁהִפְסִיק צָרִיךְ לְטָחְנָן: (לג) אָסוּר. עַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים שֶׁדַּעְתּוֹ לְהַחְמִיר בְּכָל אֹפֶן בַּקֶּמַח הַלַּח ב]כִּי אֵין אָנוּ בְּקִיאִין לֵידַע אֵיזֶה מִקְרֵי טִיף טִיף, עַיֵּן שָׁם:

א (א) דָּגָן שֶׁנִּטְבַּע וְכוּ׳. בַּטּוּר כָּתוּב וְאֵין הֶחָמֵץ נִכָּר וְכוּ׳, מַשְׁמַע דְּאִם הֶחָמֵץ נִכָּר מֻתָּר בֵּין כְּשֶׁמּוֹכְרוֹ לְיִשְׂרָאֵל וּבֵין כְּשֶׁמּוֹכְרוֹ לְעַכּוּ״ם,

בְּאוּר הֲלָכָה

בָּהֶם צוֹאַת חֲתוּלִים יְבֵשָׁה דְּשָׁרֵי לְפֶסַח. וְאַף דְּאֵין לִלְמֹד הֶתֵּר לָזֶה מִדִּין צוֹאַת תַּרְנְגוֹלִים שֶׁבְּרוֹקֵחַ דְּיֵשׁ לוֹמַר שֶׁאֵנֵי עוֹפוֹת שֶׁאֵין לָחֹשׁ לְמֵי רַגְלַיִם שֶׁהֲרֵי אֵינָם מַשְׁתִּינִים, דְּכָל מִי שֶׁאֵינוֹ יוֹנֵק אֵין לוֹ מְקוֹם הַשֶּׁתֶן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם מַאֲמָר ד׳ (שער הראשון), אֲבָל בַּחֲתוּלִים יֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁהִשְׁתִּינוּ כְּמוֹ שֶׁהַטִּילוּ שָׁם רְעִי וּבָאוּ לִידֵי חִמּוּץ, מִכָּל מָקוֹם לֹא מַחְזְקִינַן אִסּוּרָא וְשֶׁמָּא לֹא הַטִּילוּ מֵי רַגְלַיִם כְּלָל אוֹ הַטִּילוּ רָחוֹק מֵהַחִטִּים, אוֹ שֶׁמָּא לֹא נִתְחַמְּצוּ הַחִטִּים וְאַף אִם נִתְחַמְּצוּ קְצָת אֵינוֹ אֶלָּא מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא, וְעוֹד עִקַּר דִּין מֵי רַגְלַיִם שָׁנוּי בְּמַחֲלֹקֶת כַּמְבֹאָר בַּבֵּית יוֹסֵף (ד״ה קמח), וְנוֹסָף עַל זֶה דַּעַת הַפְּרִי חָדָשׁ וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יד) דְּדַוְקָא מֵי רַגְלֵי אָדָם מַחְמִיץ. וְלָכֵן כֹּל שֶׁאֵין רוֹאִין שׁוּם רִיעוּתָא בַּחִטִּים אֵין לְהַחְמִיר כְּלָל, דְּאִם לֹא כֵן אֵין לְךָ מְגוּרָה שֶׁלֹּא תִּפֹּל בָּהּ סָפֵק זֶה, וְכֵן עִקָּר, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(פס) הַיְינוּ לְפֵרוּשׁ הָרַ״ש (מכשירין פ״ו מ״ה) וְהָרַבֵּנוּ עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא (שם) וְכֵן הֶעְתִּיק הַגְּרַ״ז (ס״א), אֲבָל הָרַמְבַּ״ם (טומאת אוכלין פ״י ה״ב) יֵשׁ לוֹ דֶּרֶךְ אַחֶרֶת וְכֵן הַגְּרָ״א בְּבֵאוּרוֹ (על המשנה שם) וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה וכן): (פט) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״י), וּכְפִי מַה שֶּׁבֵּאַרְתִּיו בְּבֵאוּר הֲלָכָה (שם) עַיֵּן שָׁם: (ע) מָגֵן הָאֶלֶף (סק״ז): (עא) וְכָתַב הַמָּגֵן אֶלֶף (שם) וּלְפִי זֶה אִם שָׁרוּ עוֹפוֹת עִם שְׁאָר בָּשָׂר וְנִמְצָא בָּהֶם חִטָּה שֶׁנִּתְרַכְּכָה, אֵין לֶאֱסֹר בְּצוֹנֵן אִם לֹא שָׁהָה שִׁעוּר מִיל, דְּהָא בִּמְעֵי הַתַּרְנְגֹלֶת לֹא נִתְחַמְּצָה וּבַחוּץ לֹא שָׁהָה עֲדַיִן שִׁעוּר מִיל כְּשֶׁשָּׁרוּהוּ בְּמַיִם, אִם כֵּן לֹא נִתְחַמְּצָה דְּלֹא גָּרַע מֵעִסָּה שֶׁאֵינָהּ מִתְחַמֶּצֶת בְּפָחוֹת מִשִּׁעוּר מִיל, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן שָׁם עוֹד מַה שֶּׁכָּתַב בְּעִנְיָן זֶה: (עב) אַחֲרוֹנִים: (עג) פְּרִי חָדָשׁ: (עד) פְּרִי חָדָשׁ (ס״ג) וּמְקוֹר חַיִּים (ביאר׳ סק״ד). אַךְ מַה שֶּׁצִּיֵּן הַמְקוֹר חַיִּים לְעַיֵּן בְּחֹק יַעֲקֹב סָעִיף קָטָן ו׳ רְאָיָה לִדְבָרָיו לֹא הַבַּנְתִּי, דַּהֲרֵי נִשְׁאַר שָׁם הַדָּבָר אֶצְלוֹ בְּסָפֵק: (עה) וּמַה דְּהִצְרִיךְ הַטּוּר לְרַקֵּד הַקֶּמַח כְּשֶׁנִּמְצָא עַל הַשַּׂק צוֹאַת תַּרְנְגוֹלִים וְנִתְלַחְלַח הַקֶּמַח שֶׁבַּשַּׂק, הוּא רַק מִשּׁוּם מְאִיסוּתָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּ״ח (ס״ב) אוֹ מִשּׁוּם ׳הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפֶחָתֶךָ׳ (מלאכי א ח) וְאֵינוֹ נָאֶה זֶה לְמַצָּה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַטַּ״ז (סק״ד): (עו) הַבַּ״ח (שם) וְטַ״ז (שם) וּבִגְדֵי יֶשַׁע (ס״ק עז) שֶׁעַל הַמֶּרְדְּכִי (סי׳ תקסט) וּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י סק״ג): (עז) הַגָּהוֹת מַהַרְלַ״ח (חי׳ הגהות בטור, סק״א) [וּמַה שֶּׁהֵבִיאוּ אַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם נַחֲלַת צְבִי (סק״ד) שֶׁכָּתַב כֵּן בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל, טָעוּת הַדְּפוּס הוּא וְצָרִיךְ לוֹמַר בְּשֵׁם מַהֲרַ״ל וְהוּא מַהֲרַ״ר לֵיב חַנְלֵי״ש הַנַּ״ל, כִּי חִפַּשְׂתִּי בְּמַהֲרִי״ל וְלֹא נִמְצָא שׁוּם רֶמֶז לָזֶה], וּפְרִי חָדָשׁ לְעִנְיָן צוֹאַת תַּרְנְגוֹלִים. אָכֵן קָשֶׁה דִּלְעִנְיָן זַעַת אָדָם הִסְכִּים בְּסָעִיף ג׳ שֶׁאֵינוֹ מַחְמִיץ כְּלָל וּבְזֶה דַּעְתּוֹ דְּהוּא כְּמֵי פֵּרוֹת וְנַהֲפֹךְ הוּא עַל פִּי הַסְּבָרָא, וְגַם אֵין לוֹ שׁוּם רְאָיָה לָזֶה מִן הַתּוֹסֶפְתָּא (מכשירין פ״ג ה״ח) שֶׁהֵבִיא דְּהָתָם אַיְירִי בְּמֵי רַגְלֵי בְּהֵמָה, וְצָרִיךְ עִיּוּן, וְגַם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״י) מְצַדֵּד לְבַסּוֹף לְהַחְמִיר בָּזֶה וְגַם לְעִנְיָן זַעַת אָדָם מַשְׁמַע שֶׁמַּחְמִיר. וְאוּלָם בְּמֵי רַגְלֵי בְּהֵמָה [וְכֵן שֶׁל חַיָּה וּשְׁרָצִים] אַף לְמַאן דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּאֵינוֹ מַחְמִיץ, בְּוַדַּאי יֵשׁ לְחָשְׁבוֹ עַל כָּל פָּנִים כְּמֵי פֵּרוֹת, כִּי הֵבִיאוּ רְאָיָה לָזֶה מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק י׳ מִטֻּמְאַת אֳכָלִין (ה״ב) שֶׁכָּתַב בְּהֶדְיָא כֵּן: ו (עח) חִדּוּשֵׁי מַהֲרַ״ם חֲלַאוָוה (לט: ד״ה קמח) וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ: (עט) כֵּן פֵּרֵשׁ הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן סִימָן קכ״ג עַיֵּן שָׁם: (פ) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ה), דַּאֲפִלּוּ אִם נֵימָא דְּאֵין שְׁהִיּוֹת מִצְטָרְפוֹת גַּם כֵּן בְּעִינַן דַּוְקָא רְצוּפוֹת. וּמִכָּל מָקוֹם גַּם הוּא מוֹדֶה דְּיֵשׁ לָחֹשׁ לִשְׁהִיּוֹת, וְנִפְקָא מִנַּהּ מִזֶּה כְּגוֹן אִם מִתְּחִלָּה יָרְדוּ רְצוּפִין וְאַחַר כָּךְ שָׁהָה שִׁעוּר חֲצִי מִיל שֶׁלֹּא יָרַד כְּלָל וְאַחַר כָּךְ יָרַד רְצוּפִין וְאַחַר כָּךְ שָׁהָה עוֹד שִׁעוּר חֲצִי מִיל שֶׁלֹּא יָרַד כְּלָל וְאַחַר כָּךְ יָרַד עוֹד הַפַּעַם רְצוּפִין, דִּלְטַעַם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן יֵשׁ לְהַחְמִיר בָּזֶה, וּלְטַעַם הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי לְבַד אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לְהָקֵל, וְעַיֵּן: (פא) כֵּן פֵּרֵשׁ הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ו) וְהַגְּרָ״א וְכֵן מוּכָח מִפְּרִי חָדָשׁ דְּהוּא רַק לְכַתְּחִלָּה אֲבָל בְּדִיעֲבַד גַּם הַמְחַבֵּר מוֹדֶה דְּהוּא שִׁעוּר מִיל כְּמוֹ בְּעָלְמָא, וּכְמוֹ שֶׁפָּסַק הָרַמְבַּ״ם (חמץ ומצה פ״ה ה״י) וְהַסְּמַ״ג (לאוין עט) וְכֵן מַשְׁמַע מֵאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טז) לְדִינָא וּדְלֹא כְּחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יז): (פב) פְּרִי חָדָשׁ וְהַגְּרָ״א: (פג) שָׁם בִּפְרִי חָדָשׁ וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (פד) אַחֲרוֹנִים, וּכְמוֹ שֶׁהֶעְתִּיק הָרַמְבַּ״ם (שם) אֶת הַדִּין בְּדָגָן, וּבִתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן סִימָן קכ״ג הָיָה גִּרְסָתוֹ בַּגְּמָרָא, דָּגָן:

ליקוטי דברי הרב: א] וכן בשו״ע הרב (ס״א) כתב שהצואה בין של אדם בין של בהמה חיה ועוף וזיעת אדם דינם כמי פירות. **ב]** ובשו״ע הרב (סט״ז) סתם כהשו״ע וכתב: והוא שהיה הדלף טורד טפה אחר טפה מיד בלי הפסק כלל בינתיים.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah